

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Мобільного рятувального
центру швидкого реагування Державної
служби України з надзвичайних ситуацій
полковник служби цивільного захисту
Володимир КАЧКАН
«____» _____ 2024 року

**План – конспект
проведення практичного заняття
із тактичної підготовки
з особовим складом навчальної групи №11
06,07,08,09 травня 2024року**

Тема: Особливості дій рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах. Проведення аварійно-рятувальних робіт при дорожньо-транспортних пригодах та ДТП з виливом НХР. Особливості розміщення аварійно-рятувального автомобіля. Зонування території

Навчальна мета: Ознайомити особовий склад з даною темою

Час: 2 годин

Місце проведення: Територія МРЦ ШР ДСНС України (м. Київ, вул. Вишгородська, 150)

Нормативно-правові акти та література:

1. Кодекс цивільного захисту України
2. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 " Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж".
3. Наказ МНС № 312 від 07.05.2007 «Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України».
4. Наказ МНС від 07.08.09 №551 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо режимів робіт особового складу підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту у засобах індивідуального захисту у зонах хімічного та радіоактивного забруднення».

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи – 5хв.: перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань – 5хв.:
3. Викладення матеріалу теми – 110хв.

Питання та їх короткий зміст	Методичні вказівки
<p data-bbox="311 589 1292 678">1. Дії рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків аварій на радіаційно небезпечних об'єктах.</p> <p data-bbox="188 703 1337 1144">Ліквідація наслідків аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах здійснюється силами раніше створеного угруповання, особовий склад якого має бути заздалегідь навчений, інформований про радіаційну ситуацію в місцях виконання робіт та віднесений до складу аварійного персоналу. Аварійно-рятувальні роботи виконуються у взаємодії зі з'єднаннями та частинами радіаційно-хімічного та біологічного захисту, інженерних військ Міністерства оборони та спеціалізованими формуваннями, для чого заздалегідь складаються плани (інструкції) взаємодії на випадок виникнення надзвичайних ситуацій та затверджуються керівниками відповідних міністерств, комітетів тощо.</p> <p data-bbox="188 1160 1337 1469">Під час ліквідації наслідків аварії аварійно-рятувальні підрозділи можуть залучатися до ліквідації аварій на об'єктах ядерно-енергетичного циклу, експериментальних ядерних реакторах і критичних збірках, а також на складах радіоактивних речовин і на пунктах поховання радіоактивних відходів, де можливі аварійні газоаерозольні викиди та/або рідинні скиди радіонуклідів у навколишнє середовище.</p> <p data-bbox="188 1485 1337 1980">Вони проводять радіаційну розвідку та спостереження, локалізацію та гасіння пожеж, дезактивацію території, будівель, споруд, техніки, обмундирування, спецодягу та засобів захисту, санітарну обробку особового складу загонів і формувань цивільного захисту та населення, здійснення дозиметричного моніторингу, до проводять заходи з пилоподавлення, збирання і захоронення радіоактивних відходів, зведення водозабірних споруд, ремонт і будівництво шляхів, огороження зон радіоактивного забруднення, споруджують захисні споруд для укриття особового складу безпосередньо у зоні ураження і медичного забезпечення підрозділів та населення, забезпечують підтримання належного епідемічного стану.</p>	Під запис

Ліквідація наслідків ДТП ТЗ з небезпечними вантажами

- 1.** Під час прямування до місця проведення АРІНР керівник підрозділу через оперативно-диспетчерську службу встановлює прогнозовані межі хімічного забруднення, характеристику небезпечних хімічних речовин, небезпечну зону, дає особовому складу команду до застосування засобів індивідуального захисту та використання приладів хімічної розвідки.
- 2.** Основними видами АРІНР при ДТП з небезпечними вантажами є: порятунок та евакуація постраждалих з небезпечного місця; локалізація аварії; усунення джерела забруднення (відновлення герметичності ємностей за допомогою пневматичних бандажів та заглушок, перекачування небезпечної речовини з пошкоджених ємностей в резервні тощо); дегазація місцевості та ТЗ, засобів індивідуального захисту, санітарна обробка особового складу і постраждалих.
- 3.** На місці ДТП керівник АРІНР: наближається до місця аварії з безпечного напрямку, оцінює потенційно небезпечну зону (місце розливу, випаровування); візуально визначає небезпеку та можливі ризики; визначає межу робочої зони (межа третього кола безпеки, не менше 20 метрів); встановлює взаємодію зі службами, що вже присутні на місці, а також отримує інформацію про аварію від осіб, які є свідками або постраждалими; 15 залучає у разі потреби відповідних фахівців, які можуть надати інформацію щодо властивостей речовин та матеріалів, що вийшли назовні, а також речовин та способів локалізації зони аварії і захисту особового складу; призначає склад розвідки, визначає засоби захисту особового складу, постраждалих та необхідне обладнання; дає завдання особовому складу підрозділу, який не бере участі у проведенні розвідки; визначає єдині сигнали на випадок небезпеки.
- 4.** Ідентифікація вантажу (визначення назви та характеристики вантажу) проводиться за інформацією маркування вантажу або ТЗ (детальніше див. додаток 12), перевізних документів, осіб, які супроводжують вантаж, та аварійних карток. У разі розгерметизації тари і виходу небезпечної речовини назовні (за відсутності перевізних документів, маркування, тощо),

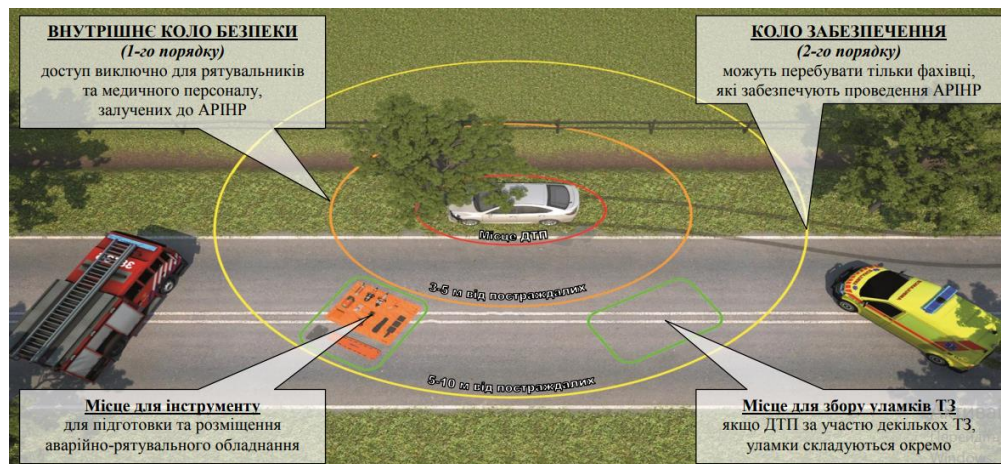
керівник АРІНР залучає фахівця для проведення лабораторного аналізу та ідентифікації вантажу. Визначається з методами локалізації (нейтралізації) речовини.

5. Під час АРІНР керівник АРІНР організує контроль за межею небезпечної зони.

6. Способами локалізації небезпечної зони аварії є: ізоляція місця розливу від атмосфери (накриття шаром ПМП середньої або низької кратності, засипання шаром ґрунту); постановка водяної завіси для газів та парів; осадження парів; нейтралізація пролітої речовини; зв'язування проливів сорбентами; обвалування місця розливу з переливанням небезпечної речовини у приямок. Спосіб локалізації визначається відповідно до аварійних карток небезпечних вантажів.

7. Після закінчення робіт Керівник АРІНР має: переконатися в тому, що всі небезпечні чинники аварійної ситуації усунуто; перевірити всі ділянки проведення робіт; організувати санітарне оброблення (деконтамінацію) особового складу та знезараження території.

ПРИКЛАД ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОЧОЇ ЗОНИ НА МІСЦІ ПРОВЕДЕННЯ АРІНР З ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ДТП

План – конспект розробив:

Заступник керівника навчальної групи №11

майор служби цивільного захисту

« ____ » _____ 2024 року

Олександр ДРЕЙ

